

KØBENHAVNS KOMMUNE

REGNSKAB 2015/ÅRSRAPPORT

Læsevejledning

ÅRSRAPPORT 2015

Københavns Kommune præsenterer i denne rapport kommunens regnskab for 2015.

Rapporten er delt i to:

- **LEDELSESBERETNINGEN;** der giver det overordnede billede af årets økonomiske resultater samt kommunes strukturelle nøgletal. Ledelsesberetningen giver desuden et læsevenligt overblik over kommunes samlede overordnede økonomi – herunder koncernregnskabet.
- **REGNSKABSRESULTATET;** der indeholder kommunens regnskabspraksis og oversigter over kommunens regnskabstal med tilhørende noter.

God læselyst.

.....

Københavns Kommune

Rådhuset
1599 København V.
Telefon: 33 66 33 66
Hjemmeside: www.kk.dk

Redaktion/Design

Københavns Kommune
Økonomiforvaltningen
KK Design

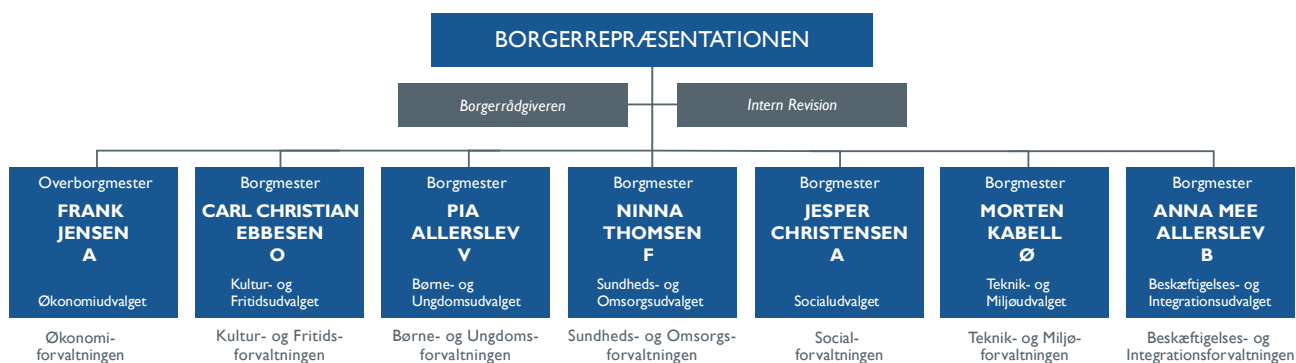
Revision

Deloitte
Weidekampsgade 6
2300 København

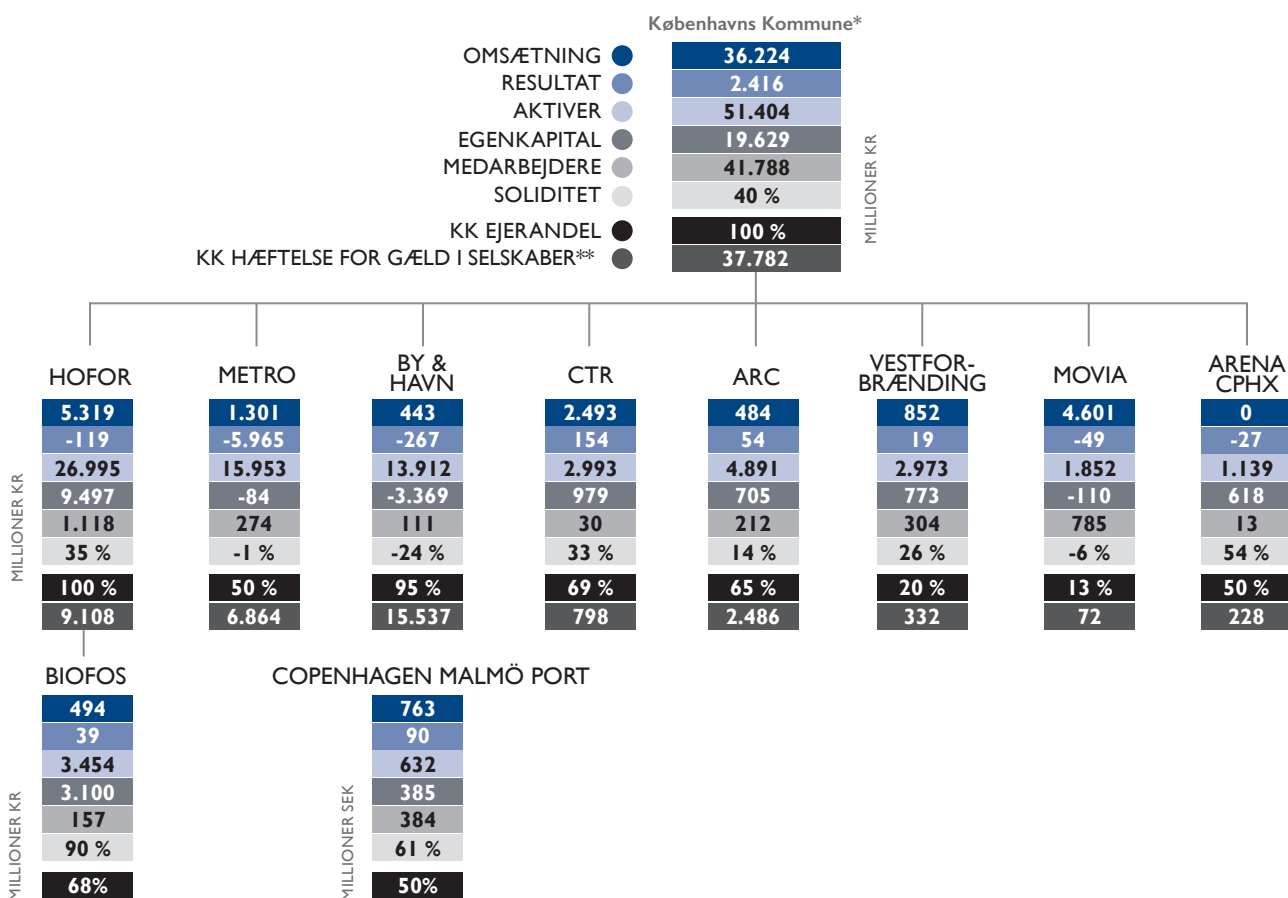
Regnskabsår

2015

Organisationsdiagram

Koncernoversigt Københavns Kommune

* Københavns Kommunes tal er fra regnskab 2015. Selskabernes tal er fra regnskab 2014

** Inkl. Københavns Kommunes egen langfristede gæld på 2.357 mio. kr.

WILHELM HANSENS HUS

WILHELM HANSENS HUS

moment

Vin og restauranter

PIZZA

DRIVER NÅ
22 91 20 90

BELLAGIO

195

Forord

København er fortsat en by i vækst, og der arbejdes derfor hele tiden for at sikre, at der er skoler, daginstitutioner, ældreboliger og ungdomsboliger til de mange nye københavnske borgere. Det stiller krav til et højt investeringsniveau og en stærk økonomistyring i kommunen. Samtidig har vi fokus på at sikre den sociale balance i København.

Københavns Kommunes har grundlæggende en sund økonomi. Vi har igen i 2015 overholdt vores budget og dermed bidraget til at overholde aftalen om kommunernes økonomi mellem KL og Regeringen. København er over en lang årrække vokset med over 10.000 borgere om året, og i 2015 blev vi hele 11.297 flere københavnere. Det stigende antal borgere medfører stigende indtægter, men stiller omvendt også krav til investeringer i milliardklassen til udvikling af nye bydele, nye boliger, veje, cykelstier, tilbud til udsatte borgere, plejehjem, skoler og daginstitutioner.

Ligesom i tidligere år er en stor del af de nytilkomne københavnere børn og unge under 18 år. I 2015 steg antallet af børn og unge under 18 år således med hele 1.452. Det er fantastisk berigende for vores by med så mange børn og unge, men det lægger også et pres på de kommunale investeringer på området.

I løbet af min tid som overborgmester har vi haft fokus på at sikre moderne tidssvarende skoler til alle københavnske børn. Siden 2010 er der blevet afsat midler til helhedsrenoveringer af 40 eksisterende folkeskoler og til udvidelse af en lang række af byens skoler. I alt er der blevet afsat midler til etablering af 33 nye skolespor på eksisterende skoler, og der er blevet etableret 3 helt nye skoler med samlet 8 skolespor.

Københavns Kommune effektiviserer løbende sin drift, og vi har i 2015 effektiviseret for 335 mio. kr. Vores effektiviseringsstrategi sikrer blandt andet, at vi kan levere velfærd til et stadigt stigende antal københavnere uden at gå på kompromis med den økonomiske stabilitet i Københavns Kommune. Med effektiviseringsstrategien har vi lavet kloge investeringer, der reducerer kommunens driftsomkostninger. På den måde frigøres der midler, som kan geninvesteres i kernevelfærden. Det er vigtigt, at vi fortsætter med at effektivisere og fokusere på økonomistyringen i kommunen, så der også i fremtiden kan blive råd til at investere i vores velfærd og i vores by.

Københavns Kommune er inde i en positiv udvikling, og er en succeshistorie på en række parametre. Men der er også udfordringer. I København er der fortsat en overledighed i forhold til landsgennemsnittet, ligesom Københavns Kommune har en højere andel af borgere med sociale problemer som hjemløshed og stofmisbrug end resten af landet. Gennemsnitslevealderen for københavnere ligger også væsentligt under landsgennemsnittet. Samtidig er der nogle meget store sociale forskelle på bydelene i Københavns Kommune, som vi har et stort fokus på at gøre mindre.

I København har vi fokus på, at udviklingen af byen understøtter et København i social balance. København må ikke udvikle sig til et VIP-projekt, hvor der kun er plads til dem med den rigtig store tegnebog. Vi skal have flere billige boliger og et stærkt socialt sikkerhedsnet, så alle – uanset indkomst – kan være en del af vores by. Vi skal sikre en blandet by, hvor mennesker med forskelligt socialt og kulturelt udgangspunkt bor dør om dør.

A blue ink handwritten signature of Frank Jensen.

Frank Jensen
Overborgmester
Københavns Kommune

Indhold

2 INDLEDNING

2	LÆSEVEJLEDNING
3	ORGANISATIONS DIAGRAM
3	KONCERNOVERSIGT KØBENHAVNS KOMMUNE
5	FORORD
7	LEDELSESPÅTEGNING

8 LEDELSESBERETNING

8	Præsentation af regnskabsresultat
10	Nøgletal for Københavns Kommune
13	Hvor kom pengene fra og hvor blev de brugt?
16	Regnskabsresultatet på styringsområder
17	Serviceområdet
20	Anlægsudgifter
23	Øvrig drift (overførsler mv.)
25	Finansielle poster
28	Koncernregnskab

30 REGNSKAB

31	Tabel 1 – Udgiftsbaseret regnskab
32	Tabel 2 – Balance
33	Tabel 3 – Finansieringsoversigt
34	Noter

Ledelsespåtegning

Undertegnede erklærer hermed, at Regnskab 2015 for Københavns Kommune er aflagt i overensstemmelse med Social- og Indenrigsministeriets budget- og regnskabssystem, at den anvendte regnskabspraksis anses for hensigtsmæssig, samt at regnskabet giver et retvisende billede af kommunens økonomi.

Den enkelte borgmester og direktør skriver under for den del af regnskabet, der vedrører deres udvalgsområde. Overborgmesteren og Økonomiforvaltningens administrerende direktør skriver på vegne af Økonomiudvalget under for Københavns Kommunes samlede regnskab.

Økonomiudvalget

Overborgmester
Frank Jensen

Børne- og Ungdomsudvalget

Borgmester
Pia Allerslev

Beskæftigelses- og Integrationsudvalget

Borgmester
Anna Mee Allerslev

Kultur- og Fritidsudvalget

Borgmester
Carl Christian Ebbesen

Socialforvaltningen

Borgmester
Jesper Christensen

Sundheds- og Omsorgsudvalget

Borgmester
Ninna Thomsen

Teknik- og Miljøudvalget

Borgmester
Morten Kabell

Økonomiforvaltningen

Administrerende Direktør
Mikkel Hemmingsen

Børne- og Ungdomsforvaltningen

Administrerende Direktør
Tobias Börner Stax

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen

Administrerende Direktør
Birgitte Hansen

Kultur- og Fritidsforvaltningen

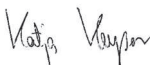
Administrerende Direktør
Carsten Haurum

Socialforvaltningen

Administrerende Direktør
Anette Laigaard

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen

Administrerende Direktør
Katja Kayser

Teknik- og Miljøforvaltningen

Administrerende Direktør
Pernille Andersen

Præsentation af regnskabsresultat

Det samlede regnskabsresultat for 2015 viser et overskud på 2.434 mio. kr., hvilket er væsentligt højere end budgetteret. Resultatet kan primært henføres til lavere drifts – og anlægsudgifter end budgetteret.

Københavns Kommunes udgiftsbaserede regnskab viser et samlet overskud på 2.434 mio. kr. Resultatet er væsentlig bedre end forventet, idet der oprindeligt blev budgetlagt med et samlet underskud på 103 mio. kr. i budget 2015. Resultatet kan primært henføres til samlede mindreudgifter til både drift og anlæg.

Driftsresultatet ligger samlet 1.014 mio. kr. over budgetteret, hvilket kan henføres til, at driftsudgifterne ligger 831 mio. kr. lavere end budgetteret, imens indtægtsniveauet ligger 183 mio. kr. over det budgetterede. Af mindreforbruget på driften vedrører kun 166 mio. kr. mindreforbrug på overførsler mv., imens det resterende mindreforbrug vedrører service. På indtægtssiden kan det stigende indtægtsniveau i 2015 primært henføres til færre udgifter til tilbagebetaling af grundskyld.

Anlægsudgiftsniveauet ligger samlet 1.374 mio. kr. under budgetteret. Afvigelsen er sammensat af et mindreforbrug på 777 mio. kr. og merindtægter på 598 mio. kr. Merindtægterne på anlæg kan henføres til en aftale, som Københavns Kommune indgik med ni københavnske omegnskommuner i begyndelsen af 2015 om frikøb af hjemfaldsklausuler for almene boligselskaber. Aftalen gav

Københavns Kommune merindtægter for ca. 600 mio. kr. i 2015. I april 2015 vedtog borgerrepræsentationen ”Boligpakken”, hvormed hovedparten af indtægterne blev disponeret til en pulje til grundkøbslån og indskud i landsbyggefonden til etablering af nye almene boliger i København. Udgifterne forventes dog først i de kommende år, imens indtægten er bogført i 2015.

Set i forhold til regnskab 2014 er regnskabsresultatet for 2015 på 2.434 mio. kr. udtryk for en forbedring af regnskabsresultatet på 803 mio. kr. Årsagen hertil skal primært findes i udviklingen i niveauet for anlægsudgifterne. Bruttoanlægsudgifterne er faldet med 478 mio. kr. fra 3.358 mio. kr. i regnskab 2014 til kun 2.880 mio. kr. i regnskab 2015. Samtidig er anlægsindtægterne steget med 195 mio. kr., hvilket giver et fald i de samlede anlægsudgifter på 672 mio. kr. svarende til et fald på 28,3 pct. fra 2014 til 2015. Stigningen i de samlede driftsudgifter er til sammenligning på blot 1,5 pct. fra 2014 til 2015, hvormed der set i faste priser, er tale om et stort set uændret udgiftsniveau. (For mere detaljeret oversigt se tabel 1 – Udgiftsbaseret regnskab).

Regnskabsopgørelse

(1.000 kr. i løbende priser)	Regnskab 2014	Vedtaget budget 2015	Regnskab 2015
Indtægter	36.224.730	36.644.246	36.827.201
Driftsudgifter	32.476.564	33.796.742	32.965.606
= Driftsresultat før finansiering	3.748.166	2.847.504	3.861.595
Finansielle poster, netto	203.157	126.019	209.309
= Resultat af ordinær driftsvirksomhed	3.951.323	2.973.523	4.070.904
Anlægsudgifter	2.372.361	3.074.329	1.699.901
= Resultat af det skattefinansierede område	1.578.962	-100.806	2.371.003
Forsyning	52.339	-2.076	63.289
= RESULTAT I ALT	1.631.301	-102.882	2.434.292

Samlet viser de finansielle poster et nettoresultat på 209 mio. kr. i 2015. Resultatet er stort set uændret i forhold til 2014, som lå på 203 mio. kr. Resultatet ligger dog 83 mio. kr. højere end vedtaget budget, hvilket primært kan henføres til både lavere renteudgifter end budgetteret og højere renteindtægter. Udbytte fra Københavns Kommunes investeringsforening udbetales i det efterfølgende år som renteindtægter, og resultatet i 2014, som indgår i regnskab 2015, blev højere end budgetteret.

Forsyningsområdet viser et samlet resultat på 63 mio. kr. i 2015 mod et vedtaget budget på -2 mio. kr., svarende til en samlet afvigelse på 65 mio. kr. Affaldsrådets økonomi er underlagt ”hvile i sig selv” – princippet, men der har i tidligere år været en ubalance i affaldsrådets økonomi. Der er derfor blevet gennemført en genopretningsplan, der skal sikre stigende indtægter i en periode, hvilket regnskabsresultatet også afspejler.

Nøgletal for Københavns Kommune

Nøgletallene for Københavns Kommune giver et overordnet billede af udviklingen i Københavns Kommune. I 2015 har København fået over 11.000 nye borgere.

Københavns Kommune har over en årrække haft en stabil befolkningstilvækst på lige under 2 pct. om året. Det samme har gjort sig gældende i 2015, hvor kommunen har haft en

befolkningstilvækst på 1,9 pct. mod en befolkningstilvækst på 0,8 pct. på landsplan. Københavns kommune har fået 11.297 nye borgere i 2015.

Befolkningsudvikling

(Ved udgangen af året)	2012	2013	2014	2015
Befolkning	559.440	569.557	580.184	591.481
Tilvækst	10.390	10.117	10.627	11.297
Tilvækst pct.	1,9 %	1,8 %	1,9 %	1,9 %

Københavns Kommune overholder sine budgetter på trods af den store befolkningstilvækst. Ud over en generel tilbageholdenhed i kommunen er der et konstant fokus på effektiviseringer og på en stærk økonomistyring. Københavns Kommune effektiviserer årligt for omkring 300 mio. kr. på tværs af alle fagområder. Der fokuseres særligt på at prioritere midler til kernerdriften på baggrund af effektiviseringer af kommunens administration, IT og indkøb. I 2015 er der blevet effektiviseret for 335 mio. kr., imens niveauet i 2014 lå på 344 mio. kr.

Serviceudgifterne pr. indbygger er faldet over årene fra 41.924 kr. i regnskab 2012 til 39.532 kr. i regnskab 2015, hvilket primært kan henføres til, at niveauet for serviceudgifterne er blevet fastholdt på nogenlunde samme niveau, sideløbende med at der har været en befolkningstilvækst på lige under 2 pct. pr. år. Serviceudgifter pr. indbygger er faldet med 495 kr. pr. indbygger fra regnskab 2014 til 2015, svarende til et fald på 1,2 pct.

Nøgletal for driften¹

	Regnskab 2012	Regnskab 2013	Regnskab 2014	Vedttaget budget 2015	Regnskab 2015
(Kr. pr. indbygger – 2015 p/l)					
Serviceudgifter	41.924	41.105	40.027	40.375	39.532
Driftsbalance	5.419	6.914	7.306	5.364	7.286
Bruttoanlæg	6.777	6.589	5.917	6.222	4.917
Overførselsudgifter	18.819	17.760	17.136	16.792	16.597
Indkomstskat	37.032	38.426	39.193	37.650	38.033

Overordnet viser nøgletallene for driften, at kommunen har en sund økonomi. Regnskab 2015 viser et overskud på driftsbalancen i henhold til budgetloven på 7.286 kr. pr. indbygger, hvilket er væsentligt højere end budgetteret, men stort set uændret i forhold til regnskab 2014. Det lavere anlægsniveau i 2015 kan ligeledes klart aflæses af tallene for bruttoanlæg pr. indbygger, som er faldet med hele 1.000 kr. fra 2014 til 2015 svarende til et fald på 16,9 pct.

Kommunens samlede nettoindtægter fra indkomstskatter er stort set uændret fra 2014 til 2015, men indkomstskat pr. indbygger er alligevel faldet med 1.160 kr. pr. indbygger fra regnskab 2014 til regnskab 2015, hvilket afspejler befolkningstilvæksten.

Overførselsudgifter pr. indbygger er i 2015 faldet for tredje år i træk. Udviklingen afspejler de forbedrede konjunkturer – herunder det generelle fald i bruttoledigheden. I 2013 faldt bruttoledigheden i København med 0,6 procentpoint, i 2014 faldt den med 0,8 procentpoint og i 2015 er bruttoledigheden ligeledes faldet med 0,8 procentpoint til 5,5 pct. ultimo 2015. København har dog fortsat en overledighed i forhold til resten af landet.

Kommuneskatten er igen i 2015 blevet fastholdt på 23,8 pct., og har i 2015 været landets 10. laveste indkomstskatteprocent mod den 9. laveste i 2014. Ser man på det samlede beskatningsniveau i kommunerne har Københavns Kommune det 27. laveste beskatningsniveau. Ejendomsskat betales enten i form af grundskyld på afgiftspligtige grundværdier eller som dækningsafgift vedrørende offentlige ejendomme og på private forretningsejendomme. Grundskyldspromillen er ligeledes fastholdt på 34 og dækningsafgiftspromillen for private ejendomme på 9,8. Dækningsafgiften for andre offentlige ejendommers grundværdi samt andre offentlige ejendommers forskelsværdi blev fastholdt på henholdsvis 15 og 8,75 promille.

¹ I beregningen af nøgletal for driften er befolkningstallet opgjort ved et gennemsnit af antal borgere 1. januar 2015 og 1. januar 2016.

Finansielle nøgletal

(Løbende priser)	Regnskab 2012	Regnskab 2013	Regnskab 2014	Regnskab 2015
Soliditetsgrad (pct.)	30,3	34,4	39,5	37,9
Personskat (pct.)	23,8	23,8	23,8	23,8
Grundskyldspromille	34,0	34,0	34,0	34,0
Dækningsafgiftspromille	9,8	9,8	9,8	9,8
Samlede skatteindtægter (mio. kr.)	24.592	26.551	27.584	28.001
Langfristet gæld pr. 31/12 pr. indbygger	5.143	4.554	4.062	3.511

De finansielle nøgletal viser ligeledes, at Københavns Kommune overordnet har en sund økonomi. De samlede nettoskatteindtægter er ikke steget så meget som i de seneste år, men er dog alligevel steget med 417 mio. kr. fra 2014 til 2015. Den langfristede gæld er fortsat faldende og er faldet med 551 kr. fra 4.062 kr. pr. indbygger i 2014 til 3.511 kr. pr. indbygger i 2015, svarende til et fald på 13,6 pct.

Soliditeten (egenkapitalens andel af aktiverne) er dog faldet med lidt over halvdelen procentpoint fra 39,5 pct. i 2014 til 37,9 pct. i 2015. Faldet i soliditeten dækker primært over et fald i værdien af anlægsaktiver, som primært kan henføres til negative værdireguleringer af kommunens selskaber – herunder særligt af Metroselskabet og By & Havn. Københavns kommunes ejerandel af By & Havn er i 2015 øget med fra 55 pct. til 95 pct., som et led i aftalen omkring Sydhavnsmetroen. Derudover er der foretaget en revurdering af værdien af kommunens tilbagekøbsrettigheder, som har medført en omkategorisering, således at værdien i regnskab 2015 opgøres som en eventualrettighed, frem for at indgå i de langfristede tilgodehavender, hvilket har medført et betydeligt fald i de langfristede tilgodehavender (jf. note 7).

Metroselskabet og By & Havn blev i 2014 påvirket positivt af markedsværdiregulering af gælden, men allerede i forbindelse med regnskab 2014 forventedes markedsværdireguleringen at blive med omvendt fortegn i 2015. For den lave rente påvirker selskabernes gæld og dermed deres markedsværdi i negativ retning, hvormed værdien af Københavns Kommunes ejerandele ligeledes påvirkes i negativ retning, hvilket kan aflæses ved et fald i de langfristede tilgodehavender. Københavns Kommunes egenkapital er således faldet med ca. 1,5 mia. kr. fra ultimo 2014 til ultimo 2015.

Hvor kom pengene fra og hvor blev de brugt?

Københavns Kommunes nettoindtægter fra skatter, tilskud, udligning og renter m.v. var i 2015 på 37,1 mia. kr. Heraf udgjorde skatteindtægterne netto 28,0 mia. kr. svarende til 75,5 pct. af kommunens samlede nettoindtægter.

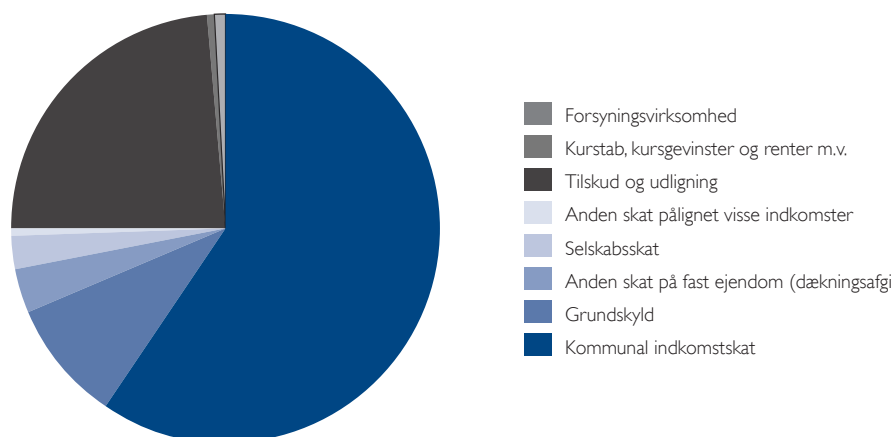
Københavns Kommunes indtægter kommer primært fra en række skatter og fra tilskud og udligning. Herudover er der en række mindre indtægtskilder.

Tabellen nedenfor viser, hvor kommunens nettoindtægter kom fra i 2015.

Hvor kom pengene fra i 2015?

(Opgjort netto i mio. kr.)	2014	2015	Andel
Kommunal indkomstskat	22.242	22.281	60,1 %
Grundskyld	3.157	3.374	9,1 %
Anden skat på fast ejendom (dækningsafgift)	1.182	1.219	3,3 %
Selskabsskat	849	973	2,6 %
Anden skat på lignet visse indkomster*	154	155	0,4 %
Tilskud og udligning	8.641	8.826	23,8 %
Kurstab, kursgevinster og renter m.v.	203	209	0,6 %
Forsyningsvirksomheder	52	63	0,2 %
Indtægter i alt	36.480	37.099	100,0 %

* Skat af dødsboer samt bruttoskat efter § 48 i kildeskatteloven

Skatter

Skatter er Københavns Kommunes vigtigste indtægtskilde og udgjorde i 2015 samlet 28.001 mio. kr. Heraf er indkomstskatten den største indtægtskilde og udgjorde i alt 22.281 mio. kr. i 2015. Fra 2014 til 2015 er nettoindtægten fra den kommunale indkomstskat kun steget med 39 mio. kr. på trods af befolkningstilvæksten i kommunen, hvilket kan henføres til, at niveauet i 2014 var kunstigt højt som følge af en positiv efterregulering af 2013 på 506 mio. kr., som dermed indgår i niveauet for indkomstskatten i 2014.

Ejendomsskatter (grundskyld og dækningsafgift) er den næstestørste skatteindtægt og udgjorde i 2015 i netto 4.593 mio. kr. I 2015 blev indtægten fra grundskyld og dækningsafgift i lighed med 2014 påvirket af tilbagebetalinger på ejendomsskat som følge af fejl i SKATs vurderinger. I 2015 udgjorde udgiften til tilbagebetalinger på baggrund af ændrede ejendomsvurderinger med tilbagevirkende kraft i alt 225 mio. kr., svarende til 4,7 pct. af kommunens sam-

lede bruttoindtægt fra betaling af ejendomsskatter i 2015. Selskabsskatten udgjorde 973 mio. kr. i 2015, men da den kommunale selskabsskat afregnes med tre års forsinkelse, vedrører betalingerne i 2015 selskabs- og fondsskatter fra 2012. I forhold til 2014 er der sket en samlet stigning på 418 mio. kr. vedr. skatter alene. Denne stigning kan primært henføres til en stigning i indtægterne fra grundskyld samt stigende indtægter fra selskabsskatter.

Tilskud og udligning

Københavns Kommune modtog i 2015 i alt 8.826 mio. kr. i tilskud og udligning mod 8.641 mio. kr. i 2014. Tilskud omfatter blandt andet statstilskud og tilskud fra landsudligningen, som ydes efter henholdsvis folketal og forskellen mellem skatteindtægten og det udgiftspres, befolkningens alders- og socioøkonomiske sammensætning giver anledning til. Københavns Kommunes indtægter fra tilskud og udligning er sammensat af en række tilskud:

Tilskud og udligning

(Mio. kr.)	2014	2015	Andel
Statstilskud via landsudligningen	3.940	4.459	50,5 %
Direkte statstilskud	1.817	1.152	13,1 %
Hovedstadsudligningen	926	944	10,7 %
Beskæftigelsestilskud	1.537	1.624	18,4 %
Likviditetstilskud	-	207	2,3 %
Øvrige indtægter og bidrag	421	440	5,0 %
Tilskud og udligning i alt	8.641	8.826	100,0 %

*Finansieres af kommunerne i hovedstadsområdet

** herunder bidrag og tilskud vedrørende udlændinge og sociale problemer; bidrag til regional udvikling samt refusion af købsmoms.

Siden 2007 er indbyggertallet i København steget med knap 88.000. Social- og Indenrigsministeriets sociale indeks viser, at selv om der er en høj befolkningsvækst i København, så modsvares dette af en positiv socioøkonomisk udvikling. Det er en positiv udvikling, men det betyder også, at Københavns Kommune får relativt færre indtægter fra tilskuds- og udligningssystemet. Siden 2007 er indtægten, fra den del af tilskuds- og udligningssystemet, som vedrører udgiftspreset på det sociale område, faldet. Havde de "nye" københavnere socioøkonomisk set været som de "gamle" københavnere, var indtægten steget med omkring 150 mio. kr. årligt. Københavns Kommune følger løbende udviklingens betydning for kommunens økonomi.

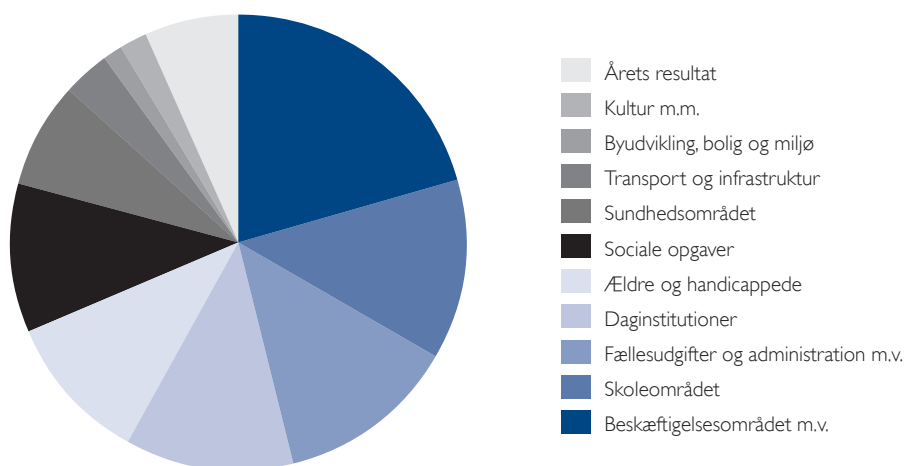
Samlet set er indtægterne fra tilskud og udligning steget med 185 mio. kr., hvilket kan henføres til Københavns Kommunes andel af det særlige likviditetstilskud, som alle kommuner har modtaget i 2015.

Hvad blev pengene brugt på i 2015?

Københavns Kommunes havde i 2015 samlet nettoudgifter på 37.099 mio. kr. I forhold til 2014 er nettoudgifterne steget med 619 mio. kr., svarende til en udgiftsstigning på 1,7 pct. Set i faste priser har udgiftsniveauet dermed været tilnærmelsesvist konstant.

Tablet og figur nedenunder giver et samlet overblik over, hvordan nettoudgifterne har været fordelt på indsatsområder i 2015. I de følgende afsnit vil regnskabsresultatet blive gennemgået på styringsområder – service, anlæg og øvrigt drift, herunder overførselsindkomster, samt finansposter.

(Opgjort netto i mio. kr.)	2014	2015	Andel
Beskæftigelsesområdet m.v.	7.639	7.677	20,7 %
Skoleområdet	4.409	4.783	12,9 %
Fællesudgifter og administration m.v.	4.767	4.649	12,5 %
Daginstitutioner	4.315	4.445	12,0 %
Ældre og handicappede	3.899	3.947	10,6 %
Sociale opgaver	3.874	3.969	10,7 %
Sundhedsområdet	2.729	2.784	7,5 %
Transport og infrastruktur	1.384	1.153	3,1 %
Byudvikling, bolig og miljø	1.116	507	1,4 %
Kultur m.m.	717	751	2,0 %
Årets resultat	1.631	2.434	6,6 %
Udgifter i alt	36.480	37.099	100,0 %

Regnskabsresultatet på styringsområder

Med aftalen om kommunernes økonomi i 2015 blev der fastlagt en anlægsramme på 17,5 mia. kr. og en servicerramme på 234,6 mia. for kommunerne under ét. I lighed med 2014 er der ikke sanktioner for overskridelse af anlægsrammen, imens aftalen om servicerrammen igen blev ledsaget af en sanktion, således at 3 mia. af bloktilskuddet er betinget af aftaleoverholdelse.

Københavns Kommune havde i 2015 serviceudgifter for samlet 23,2 mia. kr. og anlægsudgifter for 2,9 mia. kr. og overholdt dermed sin andel af aftalerne om de kommunale udgifter. Københavns kommune kom ud af 2015 med et mindreforbrug på serviceudgifterne på 590 mio. kr. i forhold til korrigeret budget, svarende til en afvigelse på 2,5 pct.

Regnskabsresultatet på styringsområder

(Mio. kr.)	Regnskab 2014 (2014 pl)	Vedttaget budget 2015	Korrigeret budget 2015	Regnskab 2015	Afgivelse i fht. korrige- ret budget	Afgivelse i pct.
Service	22.715	23.894	23.749	23.159	590	2,5 %
– eksklusiv servicebufferpulje	22.715	23.692	23.417	-	258	1,1 %
Bruttoanlæg	3.358	3.670	3.045	2.880	165	5,4 %
– Nettoanlæg	2.376	3.091	1.716	1.720	-4	-0,2 %
Øvrig drift	9.705	9.889	9.752	9.723	30	0,3 %
Finansposter*	-36.428	-36.770	-36.950	-37.037	87	-0,2 %

* Kun hovedkonto 7.

På bruttoanlæg havde kommunen et mindreforbrug på 790 mio. kr. i forhold til vedtaget budget svarende til en afvigelse på 21,5 pct. Afgivelsen på nettoanlæg i forhold til vedtaget budget er på hele 1.371 mio. kr., svarende til en afvigelse på 44,4 pct. Øvrig drift (Overførsler mv.) viser et mindreforbrug på 166 mio. kr. i forhold til det vedtagne budget, svarende til en afvigelse på 1,7 pct., imens der i forhold til det korrigerede budget kun er et mindreforbrug på 30 mio. kr.

Finansposterne i ovenstående tabel udgør Københavns Kommunes samlede nettoindtægter fra bl.a. skatter, tilskud og udligning og fra renteindtægter mv. Samlet havde kommunen merindtægter på 87 mio. kr. i forhold til korrigeret budget, hvilket primært kan henføres til lavere tilbagebetalinger af grundskyld som følge af ændrede af ejendomsvurderinger med tilbagevirkende kraft.

Serviceområdet

Københavns Kommune havde i 2015 et mindreforbrug på service på i alt 590 mio. kr. i forhold til kommunes samlede serviceramme (inklusive servicebufferpuljen).

Regnskabet på kommunens serviceområder viser et forbrug på i alt 23,2 mia. kr. svarende til et mindreforbrug i forhold til vedtaget budget på 735 mio. kr. og et mindreforbrug på 258 mio. kr. i forhold til korrigeret budget - eksklusiv servicebufferpuljen - der i det korrigerede budget udgjorde 331 mio. kr. Med regnskab 2015 har kommunerne under ét for 5. år i træk samlet overholdt budgetterne på serviceområdet.

Det samlede mindreforbrug på service er fordelt på kommunens forskellige forvaltningsområder undtagen Teknik- og

Miljøforvaltningen, der har et lille merforbrug på 1,6 mio. kr. Sundheds- og Omsorgsforvaltningen og Børne- og Ungdomsforvaltningen har de største mindreforbrug på service og står for samlet 208,3 af de 258 mio. kr. i mindreforbrug. Børne- og Ungdomsforvaltningen har et mindreforbrug på 132,8 mio. kr. svarende til en afvigelse på 1,4 pct., og Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har et mindreforbrug på 75,5 mio. kr. svarende til en afvigelse på 1,8 pct.

Serviceudgifter på forvaltninger

(Mio. kr.)	Regnskab 2014 (2014 pl)	Vedtaget budget 2015	Korrigeret budget 2015	Regnskab 2015	Afvigelse ift. korrigeret budget	Afvigelse i pct.
Økonomiforvaltningen	974	1.269	1.073	1.055	18,0	1,7 %
Sundheds- og Omsorgsforvaltningen	4.035	4.185	4.115	4.039	75,5	1,8 %
Børne- og Ungdomsforvaltningen	9.438	9.750	9.712	9.580	132,8	1,4 %
Teknik- og Miljøforvaltningen	749	837	814	815	-1,6	-0,2 %
Kultur- og Fritidsforvaltningen	1.421	1.450	1.505	1.481	24,0	1,6 %
Socialforvaltningen	5.058	5.168	5.154	5.150	3,6	0,1 %
Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen	779	770	784	779	5,0	0,6 %
Revision, Borgerrådgiveren og Beredskab	260	264	261	261	0,8	0,3 %
Servicebufferpulje	-	202	331	-	331	-
I alt	22.714	23.894	23.749	23.159	590	2,5 %
Eksklusiv servicebufferpuljen	-	23.692	23.417	-	258	1,1 %

Forvaltningerne kan overføre op til 4 pct. af uforbrugte midler på service, såfremt de vedrører decentrale institutionernes opsparinger, kontraktbundne midler og eksternt finansierede midler. Institutionerne har på denne måde mulighed for at spare op til større indkøb eller renoveringer.

Merforbrug på service vil ligeledes blive overført. Samlet vil 166,9 mio. kr. på service blive overført til 2016 i forbindelse med overførselssagen.

Overførsler på service

(1.000 kr.)	2015-2016
Børne- og Ungdomsudvalget	88.481
Socialudvalget	3.630
Sundheds- og Omsorgsudvalget	12.889
Beskæftigelses- og Integrationsudvalget	29.511
Teknik- og Miljøudvalget	-1.551
Økonomiudvalget	7.402
Kultur- og Fritidsudvalget	26.177
Borgerrådgiveren	0
Revisionen	224
I alt	166.763

Serviceudgifterne ligger primært på de tre store velfærdsområder; børne- og ungdomsområdet (41,4 pct.), socialområdet (22,2 pct.) og sundheds- og omsorgsområdet (17,4 pct.), som vil blive gennemgået kort i det nedenstående.

Børn og unge

På Børne- og Ungdomsforvaltningen er der i 2015 et samlet mindreforbrug på service på 132,8 mio. kr. ud af et samlet korrigeret budget på 9.712 mio. kr. Heraf vil 88,6 mio. kr. blive overført til 2016. Mindreforbruget består af mindreforbrug på specialundervisning (49,0 mio. kr.), dagtilbud (48,3 mio. kr.) samt undervisning (19,3 mio. kr.). Mindreforbruget skyldes bl.a. efterslæb på etablering af specialklubpladser og efterslæb på etablering af pladser på specialområdet. I løbet af 2015 har Børne- og Ungdomsforvaltningen foretaget omdisponeringer af mindreforbrug for 24,1 mio. kr. og overført et mindreforbrug på 66,3 mio. kr. til Kommunekassen til fælles omprioritering i Københavns Kommune.

De københavnske folkeskoler rummede i 2015 omkring 35.200 elever, og derudover går ca. 2.500 børn til specialundervisning i enten specialskole eller specialklasse. Omkring 63.000 børn og unge mødte i 2015 dagligt op i en af Københavns mange daginstitutioner, fritidsinstitutioner eller klubber. Derudover er der ca. 8.500 yderligere brugere af ungdomsskoler og uddannelsesvejledning. På dagtilbudsområdet løses opgaven af henholdsvis 72 kom-

munale klynger og 4 selvejende klynger. Derudover er der 214 selvejende institutioner og 38 kommunale institutioner udenfor klyngerne til at varetage pasningen af børn og unge. På skoleområdet varetages undervisningen af 58 skoler og 11 specialskoler. Derudover eksisterer 8 bydækkende tilbud.

Børne- og ungeområdet er et område, der i de sidste mange år har været i vækst. Omkring 1.000 af de over 10.000 nye københavnske borgere, der kommer årligt, er børn. Der har derfor været, og er fortsat et stort fokus på kapacitetstilpasning på området. I løbet af de seneste år har de københavnske daginstitutioner oplevet en generel stigning i antallet af børn. Dette skyldes både, at der har været en stor stigning i børnetallet, og at flere og flere vælger at bruge daginstitution. Antallet af 0-5-årige er fra 2014 til 2015 steget med 266 børn eller knapt 0,6 pct., mens antallet af børn i skolealderen (6-16 år) er steget med 1.320 børn eller godt 2,6 pct. i 2015. Servicebudgettet bliver årligt opreguleret i takt med den demografiske udvikling. Folkeskolereformen, der trådte i kraft i 2014, har ligeledes stillet krav i forhold til at udnytte den eksisterende kapacitet på skoleområdet bedre, frembringe billigere anlægs løsninger og tilpasse skoler og fritidstilbud, så de understøtter folkeskolereformen.

Sundhed og ældre

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har et samlet mindreforbrug på 75,5 mio. kr. på service i 2015. Budgettet på service er igennem en årrække blevet nedreguleret i takt med den faldende demografiske udvikling særligt blandt de +80årige. Mindreforbruget i 2015 skyldes primært uventede merindtægter på ca. 32 mio. kr. vedr. elevuddannelsesområdet, et mindreforbrug vedr. en række projekter på ca. 16 mio. kr. og et mindreforbrug på ca. 14 mio. kr. som følge af mindredgifter til køb af plejeboligpladser kombineret med merindtægter fra salg af plejeboligpladser.

Flere ældre borgere – både i og udenfor København – ønsker at bo i københavnske plejeboliger i takt med at kommunens plejeboliger moderniseres og gøres mere attraktive i forbindelse med Sundheds- og Omsorgsforvaltningens ”Moderniseringsplan I og II”, som blev igangsat i 2005 og løber frem til 2022. I forhold til kernerdriften – plejeboliger og syge- og hjemmepleje, der udgør 77,3 pct. af Sundheds- og Omsorgsforvaltningens serviceudgifter – er der et merforbrug på 1,8 mio. kr. i 2015. Samlet set vil Sundheds- og Omsorgsforvaltningen få overført et mindreforbrug på service på 12,9 mio. kr.

Fra 2017 forventes udgifterne til +65årige igen at stige. Frem mod 2029 forventes antallet af 65-79årige at stige med 24,5 pct. fra 46.231 til 57.536, imens antallet af +80årige forventes at stige med 42,2 pct. fra 13.628 til 19.382 borgere. Udviklingen i ældrebefolkningen vil sætte området under pres og stille krav til både mere effektive indsatser og til kapacitetstilpasning af de fysiske rammer på området – herunder udbygning af plejeboligmassen, der indtil nu er blevet reduceret i takt med den faldende demografiske udvikling.

Københavnere lever fortsat ca. 3 år kortere end danskerne gør i gennemsnit, hvilket hænger sammen med at København, på trods af en positiv udvikling på området, fortsat ligger under landsgennemsnittet på flere socioøkonomiske indikatorer. Der sættes derfor ind i forhold til rygning, risikabelt alkoholforbrug, usund kost og fysisk inaktivitet samt forurening i byen. Middellevetiden i København er således støt stigende i omtrent samme tempo som gennemsnitslevetiden på landsplan.

Det sociale område

Socialforvaltningen har et samlet mindreforbrug på 3,6 mio. kr. på service svarende til en afvigelse på under 0,1 pct. i forhold til korrigeret budget. Afvigelse er sammensat af et mindreforbrug på særligt hjemmepleje, tværgående opgaver og administration, samt et merforbrug på bl.a. borgere med handicap og børnefamilier med særlige behov. Socialforvaltningen vil få overført 3,6 mio. kr. på service.

København har i 2015 ligget 22 pct. over landsgennemsnittet på Social- og Indenrigsministeriets socioøkonomiske indeks. København har altså en overrepræsentation af sociale problemer i forhold til landsgennemsnittet og har således flere socialt udsatte borgere end landets øvrige kommuner. Eksempelvis opholder ca. 25 pct. af Danmarks hjemløse og 22 pct. af Danmarks stofmisbrugere sig i København. Der er samtidig en stor social ulighed mellem de Københavnske bydele. De sociale problemer koncentrerer sig særligt i udsatte byområder – eksempelvis ligger Kongens Enghave, Brønshøj-Husum og Bispebjerg ca. 75 pct. over landsgennemsnittet på det socioøkonomiske indeks, imens Indre by, Vanløse og Østerbro ligger lige under eller på niveau med landsgennemsnittet. Udfordringerne på det sociale område er komplekse, bl.a. fordi målgrupperne ofte udfordres af mere end én problemstilling, der kræver, at der tages højde for den enkelte individs livssituation, og at der tænkes i sammenhæng mellem kommunens forskellige tilbud.

For at imødekomme udfordringerne har Socialudvalget i 2015 vedtaget strategien ”Et godt liv for alle københavnere”. Strategien skal sikre, at der skabes et fælles fundament for udvikling af alle københavnernes mulighed for livskvalitet og social mobilitet, og den skal skabe øget sammenhæng mellem de forskellige områder – mellem barn og voksen, mellem sindslidelse og misbrug, mellem udsatte børn og deres forældre. Socialforvaltningen er herefter gået i gang med at omlægge indsatserne for flere målgrupper, således at de understøtter målene i strategien ”Et godt liv for alle københavnere”. Indsatserne skal tage udgangspunkt i borgerens perspektiv og livssituation, og der skal være fokus på rehabilitering. Tilbuddene skal tilpasses således, at de understøtter borgerens og familiens egne ressourcer.

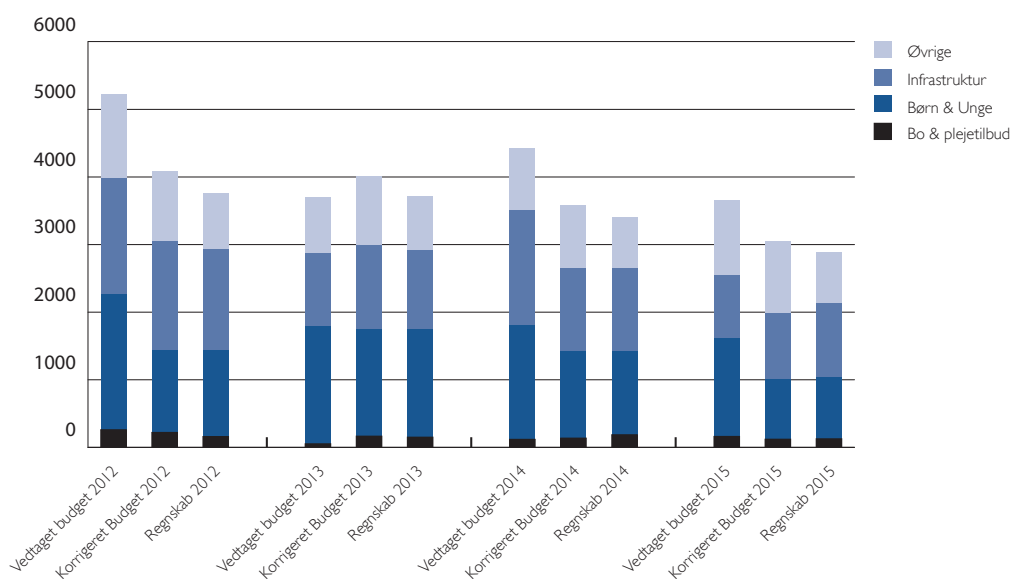
Anlægsudgifter

Københavns Kommune har i 2015 haft anlægsudgifter for 2,9 mia. kr., hvilket er 521 mio. kr. under niveauet i 2014. Resultatet er udtryk for et mindreforbrug på 777 mio. kr. i forhold til vedtaget budget.

Efter en periode med et forholdsvist stabilt bruttoanlægsniveau på mellem 3,7 og 3,4 mia. kr. fra 2012-2014 er anlægsniveauet i 2015 faldet til 2,9 mia. kr., på trods af et skarpt fokus på eksekveringen af anlægsprojekter i København. Da anlægsbudgetmidler frit kan periodiseres

mellem årene i løbet af året, er det mest meningsfuld at se på afvigelsen i forhold til vedtaget budget. I 2015 er der et samlet mindreforbrug på 777 mio. kr. i forhold til vedtaget budget, svarende til en afvigelse på 21,2 pct.

Bruttoanlægsudgifter 2012-2015 (Mio. kr. i 2015-priser)

Det er ikke muligt at give én dækkende forklaring på mindreforbruget i forhold til vedtaget budget på bruttoanlæg. Mindreforbruget er sammensat af mindreforbrug på en lang række af projekter. Fra små mindreforbrug på helt små projekter til under 1 mio. kr. til større mindreforbrug på projekter af en betydelig størrelse. Eksempelvis er følgende budgetter blevet flyttet ud af 2015 og ud i årene: 99,9 mio. kr. til etableringen af 72 daginstitutioner pga.

vanskeligheder med at finde egnede adresser, 69,1 mio. kr. til Kirsebærhaven Skole og KKFO pga. ugunstigt licitation og 44,8 mio. kr. til Valby idrætspark (Club Danmark Hallen) da lavestbydende entreprenørs bud lå væsentligt over det afsatte budget. 48,3 mio. kr. til Skøjtehallen i Ørestad Syd som følge af forhandlinger der trak ud, og 48 mio. kr. til daginstitutionsudvidelse i Prinsessegade som følge af fejl i entreprenørens periodisering af udgifterne til projektet.

Fokus på eksekvering

Et højt anlægsniveau sætter gang i væksten og skaber arbejdspladser. Københavns Kommune har over en årrække haft et massivt fokus på eksekveringen af kommunens anlægsprojekter. En løbende opfølgning på hvilke typer af projekter, der er forsinkede samt årsagerne hertil, og hvordan det eventuelt kan løses, er med til at sikre fremdrift og koordinering i byens anlægssager. Denne indsats til trods, er det ikke lykkedes at eksekvere hele det vedtagne budget på anlægsområdet i de senere år.

I 2015 er fokus på eksekvering af anlægsprojekter derfor blevet intensiveret. Der er blevet gennemført en række organisatoriske ændringer, der skal medvirke til at understøtte eksekveringen af anlægsprojekter – eksempelvis er Byggeri København blevet etableret. Samtidig har kommunen skærpet fokus på planlægningsfasen af anlægsprojekterne, således at der fremadrettet sikres et bedre grundlag for både fastsættelse af pris og forventet eksekveringstid, samt et bedre grundlag for at forudse og afhjælpe komplikationer, der forsinket anlægsprojekterne.

Et stort fokus på eksekvering er nødvendigt, såfremt Københavns Kommune skal kunne følge med befolkningsudviklingen, og fortsat levere de nødvendige ydre rammer for skole – og daginstitutionspladser, plejeboliger og tilbud til socialt udsatte og handicappede. Københavns Kommune har desuden et efterslæb på renovering af veje og eksisterende bygninger på omkring 7,7 mia. kr. Skal dette efterslæb indhentes sideløbende med at der laves nyinvesteringer, er det væsentligt, at kommunen kan eksekvere de vedtagne anlægsopgaver hurtigere.

Anlægsprojekter i 2015

Det stigende antal børn og unge i Københavns Kommune medfører stor anlægsaktivitet på området både i forhold til at bygge nyt, men også i forhold til at udvide og renovere eksisterende ejendomme. I 2015 er der blevet etableret 56 daginstitutionspladser til 0-6årige ved at udvide en eksisterende institution på Nørrebro. På skoleområdet er ét nyt skolespor med tilhørende 100 fritidspladser på Vigerslev Allés Skole blevet færdigt, udbygningen af Langelinieskolen med 3 spor og 300 fritidspladser blev færdigt, og den helt nye Skolen i Sydhavnen med 3 spor samt 300 fritidspladser blev taget i brug efter sommerferien i 2015. Dermed er der på skoleområdet blevet etableret 7 skolespor og 700 fritidspladser i 2015. I 2015 har Københavns Kommune ligeledes helhedsrenoveret 5 skoler – Sortdamskolen, Tove Ditlevsens skole, Rådmandsgade skole, Vibarhus skole og Vigerslev Allé skole. Med en helhedsrenovering tænkes genopretning, modernisering, energirenovering, klimatilpasning, indeklima og tilgængelighed ind i samme renovering, så der opnås effektivitet og synergi.

Også rammerne omkring en række sociale tilbud blevet renoveret, udvidet eller begge dele. Der er i 2015 blevet etableret 88 nye pladser til borgere med handicap – 14 pladser til borgere på ventelisten og 74 pladser til borgere, der boede i en tidssvarende bolig. Samtidig blev der til udsatte borgere og borgere med psykiske lidelser etableret 118 pladser – 32 pladser til borgere på ventelisten og 86 pladser til borgere, der boede i tidssvarende bolig. Derudover er Toften blevet udvidet med 5 skæve boliger til hjemløse og krisecenteret Garvergården er blevet renoveret indvendigt og klimarenoveret i 2015.

Der blev i 2005 igangsat en plan for modernisering af Københavns Kommunes ældreboliger. Planen løber indtil videre frem til 2022, hvor kommunens ældreboliger vil fremstå moderne og attraktive. Der er ikke blevet færdiggjort nogen større plejeboligbyggerier i 2015, men til gengæld er landet første plejeboligafdeling for yngre borgere med demens åbnet på Klarahus i De Gamles By, der er åbnet en palliativ afdeling på Vigerslevhus, og der er blevet etableret en testbolig for velfærdsteknologier – Living Lab.

Københavns Kommune har et stort vedligeholdelseefterslæb i forhold til byens infrastruktur – herunder også på broerne i København. Der er derfor blevet igangsat en større renovering af kommunens broer. I 2015 er Christian d. IV's Bro, Gangbroen over jernbanen ved Klædemålet, Kalvebod Brygge bro og Stormbroen alle blevet renoverede, imens stibroen ved Husum station, vejbroen over S-banen på Emdrupvej og vejbroen på Ryvangs Allé over Tuborgvej alle er blevet udskiftede.

København er en cykelby, og også i 2015 er forholdene for cyklister blevet forbedret. Christianshavnsruten, som er en cykelrute med to broer, og som lader cyklisterne komme let igennem den del af byen, er blevet taget i brug i 2015. Cykelruterne skal medvirke til at nedbringe trængslen på de eksisterende cykelstier. Der er desuden blevet anlagt cykelsti på St. Kongensgade og på Gasværksvejen, som begge steder forbedrer sikkerheden for cyklister. I forbindelse med cykelstien på Gasværksvej er der i øvrigt blevet etableret 50 nye cykelstativer ud for Gasværksvej skole.

Der er samtidig et stort fokus på at skabe et København, hvor københavnere kan opholde sig i byen og deltage i forskellige aktiviteter. I 2015 er der således blevet etableret en række byrum – herunder byrummet under Langebro, og Tove Ditlevsens Plads. 3. etape af Istedgade er blevet færdiggjort og 2. etape af Nørrebrogade står ligeledes færdig, samt 2. etape af Musiktørvet som involverer en overdækning af pladsen samt scenen ved Amager Kulturpunkt. København har grundet

sin befolkningstæthed et større pres på byens idrætsfaciliteter, end man har andre steder i landet. Der er derfor fokus på at sikre flere og bedre idrætsfaciliteter i København og skabe mulighederne for, at københavnere kan bruge byen i det daglige. I 2015 er der således blevet etableret 3 nye kunstgræsbaner i Valby, Vanløse og på Holmen, imens de slidte baner i Sundby og på Kløvermarken er blevet udskiftet. Der er i øvrigt blevet etableret en amerikansk fodboldbane i Ørestad, etableret bænke ved Damhussøen samt en vandpost til løberne.

Sidst er der i 2015 blevet etableret et nyt Erhvervshus ved siden af Vesterport station. I Erhvervshuset er en række virksomhedsrettede services samlet på en adresse og med en indgang. Det nye Erhvervshus vil gøre det nemt for virksomheder at få afklaret enkle opgaver straks og styrke den kommunale servicekultur på erhvervsområdet ved at gøre det nemt at rekruttere arbejdskraft, etablere støttede job samt starte og udvikle egen virksomhed.

Øvrig drift (overførsler mv.)

Størstedelen af udgifterne på dette område vedrører overførselsindkomster og kommunal medfinansiering af sundhedsvæsenet. Samlet set er der et mindreforbrug til øvrig drift på 166 mio. kr. i 2015 i forhold til det vedtagne budget.

I oversigten nedenfor fremgår de hovedområder, der indgår i øvrigt drift (overførsler mv.). Områderne under øvrig drift er i høj grad lovbestemte og efterspørgselsstyrede, og de ligger uden for serviceområdet. Det samlede resultat på området

viser et mindreforbrug på 30 mio. kr. i forhold til korrigeret budget, imens der i forhold til det vedtagne budget, er et mindreforbrug på 166 mio. kr., svarende til en afvigelse på 1,7 pct.

Øvrig drift på hovedområder

(Mio. kr.)	Regnskab 2014 (2014 pl)	Vedttaget budget 2015	Korrigeret budget 2015	Regnskab 2015	Afgivelse ift. korrige- ret budget	Afgivelse ift. vedta- get budget	Afgivelse i pct. (ifht. vedtaget budget)
Beskæftigelsestilbud og ressourceforløb	533	614	529	503	25	111	18,1 %
Boligsikring og boligydelse	462	471	473	474	0	-3	-0,6 %
Forsyningsområdet	-56	-14	-60	-84	24	70	-483,6 %
Indtægter fra den centrale refusionsordning	-149	-175	-175	-154	-20	-20	11,7 %
Introduktionsprogrammer og danskundervisning	52	46	60	57	3	-11	-23,8 %
Kommunal medfinansiering af sundhedsvæsenet	1.949	1.925	1.930	1.949	-19	-24	-1,3 %
Sociale ydelser	102	111	104	109	-5	2	1,8 %
Tjenestemandspension (tidligere forsyningsområde)	195	201	201	197	3	3	1,7 %
Ældreboliger	38	52	38	34	3	17	33,1 %
Øvrige*	111	163	106	107	0	57	34,8 %
Overførselsindkomster	6.470	6.495	6.545	6.530	15	-35	-0,5 %
- herunder A-dagpenge	1.768	1.706	1.729	1.727	2	-21	-1,2 %
- herunder fleksjob, ledig hedsydelse og seniorjob	407	571	477	479	-1	92	16,1 %
- herunder førtidspensioner	1.273	1.268	1.268	1.243	25	25	2,0 %
- herunder kontanthjælp mm.	2.340	2.329	2.334	2.345	-10	-16	-0,7 %
- herunder sygedagpenge	683	621	736	736	0	-116	-18,6 %
I alt	9.705	9.889	9.752	9.723	30	166	1,7 %

* Hovedområdet Øvrige består primært af personlige tillæg, daghøjskoler og erhvervsgrunduddannelse.

Overførselsindkomsterne udgør en betydelig del af den øvrige drift med et budget på ca. 6,5 mia. kr. Kommunerne har ansvaret for forsørgelsesydelse til kommunens ledige, herunder forsikrede ledige, kontanthjælpsmodtagere, sygedagpengemodtagere og førtidspensionister. I 2015 oplevede Københavns Kommune et fald i den sæsonkorrigerede bruttoledighed fra 6,3 pct. ultimo 2014 til 5,5 pct. ultimo 2015, svarende til et fald i bruttoledigheden på 0,8 procentpoint. Bruttoledigheden på landsplan er tilsvarende faldet fra 4,9 pct. ultimo 2014 til 4,5 pct. ultimo 2015². Københavns Kommune har dermed fortsat en overledighed i forhold til resten af landet.

Det modsatte gør sig gældende for antallet af førtidspensionister, hvor Københavns Kommune har færre førtidspensionister end på landsplan. Kun ca. 3 pct. af befolkningen i alderen 16-66 år modtager førtidspension i Københavns Kommune mod godt 6 pct. på landsplan. Generelt er antallet af førtidspensionister faldende, og fra 2014 til 2015 faldt antallet af førtidspensionister med ca. 800 personer, svarende til et fald på 5,3 pct. Dette skyldes, at der overgår flere til folkepension m.v. end der tilgår via tilflytninger og nytillkendelser. Adgangen til førtidspension er skærpet med førtidspensionsreformen, der trådte i kraft i 2013. På førtidspensionsområdet var der et mindreforbrug på 25 mio. kr. i forhold til korrigeret budget, svarende til en afvigelse på 2,0 pct. Dette skyldes primært færre tillkendelser end forudsat.

Området vedrørende overførselsindkomster viser i 2015 et samlet mindreforbrug på 15 mio. kr. i forhold til korrigeret budget. I forhold til vedtaget budget er der dog et merforbrug på 35 mio. kr., svarende til 0,5 pct., hvilket primært kan henføres til et merforbrug på 116 mio. kr. vedr. sygedagpenge som skyldes dels af at flere borgere modtager sygedagpenge og dels en højere gennemsnitspris end forudsat i det vedtagne budget.

De samlede nettoudgifter til overførselsindkomster lå i 2015 på 6.530 mio. kr. mod et forbrug på 6.470 i 2014. Set i faste priser har der været et lille fald i de samlede udgifter til overførselsindkomster på ca. 0,5 pct. Det lille fald i udgifterne fra 2014 til 2015 dækker over et fald i udgifterne til kontanthjælp og dagpenge på 97 mio. kr. samt et fald på 49 mio. kr. vedrørende førtidspension (i faste priser). Faldet i udgifterne til kontanthjælp og dagpenge afspejler den positive udvikling i bruttoledigheden. Selvom der er et lille merforbrug på dagpengeområdet på 21 mio. kr. i forhold til vedtaget budget 2015, så er udgifterne til dagpenge faldet fra 2014 til 2015 med ca. 3,7 pct. (i faste priser).

På kontanthjælpsområdet har der været et lille merforbrug på ca. 10 mio. kr. i forhold til korrigeret budget svarende til en afvigelse på 0,4 pct., som er sammensat af en række små mer- og mindreforbrug på området.

Med et budget på lige knap 2 mia. kr. er kommunal medfinansiering af sundhedsvæsenet et af de større områder under øvrigt drift. Området har i de seneste år været præget af store budgetafvigelser – i 2013 var der et merforbrug på 51,7 mio., og i 2014 lå merforbruget på 67 mio. kr. På denne baggrund er budgetlægningen på området ændret i budgettet for 2015 og tager nu udgangspunkt i Københavns Kommunes egen prognose for området. Resultatet for området viser i 2015 et merforbrug i forhold til vedtaget budget på kun 24 mio. kr. svarende til en afvigelse på 1,3 pct. I forhold til korrigeret budget lyder merforbruget på 19 mio. kr.

Københavns Kommune arbejder løbende på at minimere den budgetrisiko, det præger den kommunale medfinansiering af sundhedsvæsenet. På baggrund af en større evaluering af modellen for kommunal medfinansiering igangsat af de relevante ministerier, er der en række ændringer på vej til selve modellen for kommunal medfinansiering. Den justerede model vil formentlig træde i kraft med budget 2017 eller 2018.

² Bruttoledigheden omfatter registrerede ledige og aktiverede dagpenge- og arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere.

Finansielle poster

Københavns Kommune har, set i lyset af det generelt lave renteniveau i 2015, haft et tilfredsstillende afkast på sine finansielle aktiver og har i lighed med tidligere år nedbragt den langfristede gæld. Indregnes gælden i kommunens selskaber, er der dog tale om en betydelig og voksende gæld.

Finansielle indtægter og udgifter

Københavns Kommune har i 2015 haft et nettooverskud på 209 mio. kr. i driftsresultat på de finansielle poster vedrørende renteudgifter- og indtægter samt udbytte fra investeringer mv., hvilket er nogenlunde samme niveau som i 2014. Kommunen har dog i 2015 haft både højere renteindtægter og lavere renteudgifter end forudsat i budgettet.

Renteindtægterne inkl. garantiprovision udgør samlet 285 mio. kr. i 2015, hvoraf 191 mio. kr. udgør afkastet fra kommunens investeringsforening i 2014, som først udbetales i det efterfølgende år – i 2015. Afkastet fra investeringsforeningen i 2015, som først udbetales i 2016, er på kun 39 mio. kr. Herudover er der renteindtægter på 34 mio. kr. vedr. deponerede aktiver og indtægter på 28 mio. kr. i garantiprovision for lån optaget af primært forsyningsvirksomheder.

Renteudgifterne inkl. kurstab udgør samlet 71 mio. kr. i 2015, hvilket er noget lavere end i 2014, hvor renteudgifterne udgjorde 89 mio. kr. Heraf udgør 60 mio. kr. renter af kortfristet gæld, som primært vedrører "afsavnsrenter", som kommunen skal betale i forbindelse med tilbagebetaling af for meget opkrævet ejendomsskat, som følge af SKATs nedsættelse af ejendomsværdier med tilbagevirkende kraft. Renteudgifterne hertil har været mindre end budgetteret, da sagsbehandlingen på en række større sager ikke nåede at blive afsluttet i 2015, hvorfor udgifterne først vil falde i 2016. Renteudgiften for kommunens langfristede gæld beløb sig, som konsekvens af det lave renteniveau, til 5 mio. kr., svarende til en gennemsnitlig forrentning på 0,2 pct.

Endeligt havde kommunen nettoudgifter for positive og negative bankindeståender (kassekredit) på 7 mio. kr., hvilket tillige skyldes de negative indlånsrenter.

Likvide aktiver

Kommunens likvide aktiver består, foruden bankindestående/kassekredit og kontanter, af obligationer og af indskudsbeviser i den investeringsforening, som Københavns Kommune etablerede i 2007. Likviderne er af hensyn til sikkerhed og afkast hovedsageligt anbragt i investeringsforeningsbeviser og i danske realkreditobligationer med lav rentefølsomhed. Forskydninger i likviditetsbeholdningen som følge af mønstret i kommunens betalinger udjævnes over kommunens kassekredit, der ved behov kan suppleres af muligheden for repo-belåning af obligationsporteføljen, jf. den kommunale lånebekendtgørelse.

Kommunens likviditet var ultimo 2015 på ca. 6,7 mia. kr. Det er en stigning på ca. 1,4 mia. kr. siden ultimo 2014. Stigningen kan overvejende henføres til mindreforbrug i 2015. Den gennemsnitlige likviditet hen over året var på ca. 8,2 mia. kr. Over 80 pct. af kommunens likvide aktiver er dog allerede disponeret til anlægsprojekter, fremtidige betalinger og andre indsatser i kommende år. Kun en lille del af Københavns Kommunes likvide aktiver er således reelt frie midler. Mindreforbruget i regnskab 2015 disponeres i forbindelse med overførselssagen 2015-2016 i foråret 2016.

Kommunens Investeringsforening, hvor størstedelen af kommunens samlede likviditet er placeret, gav i 2015 et afkast på 0,89 pct. mod et afkast på 3,18 pct. i 2014. Afkastet er lavere end tidligere år, men er tilfredsstillende set i lyset af det generelt meget lave renteniveau.

Afkast på likvide aktiver

(Mio. kr.)	Ultimo saldo	Afkast/ rente	Afkast/ rente (i pct.)
Investeringsforeningen*	6.912	39,0	0,89 %
Realkreditobligationer**	2.655	-1,0	-0,05 %
Deponerede HOFOR-Kommunekreditobligationer	4.775	34,0	0,71 %
Langfristet gæld, alm. gæld, Kommunekredit***	1.677	1,1	0,06 %
Nationalbankens Indskudsbevisrente****	-	-	-0,73 %

* Ultimo saldoen består af både frie indskudsbeviser (6.259 mio. kr.), og deponerede indskudsbeviser (653 mio. kr.)

** Realkreditobligationer består af "korte" danske realkreditobligationer med lav rentefølsomhed.

*** Omfatter ikke realkreditlån, ældreboliglån m.v. Den Langfristede gæld er på i alt 2.082 mio. kr.

**** Til sammenligning er Nationalbankens indskudsrente anført (gennemsnit ultimo måneden 2015)

Afkastet på realkreditobligationer var på omkring 0, ligesom renten på den almindelige langfristede gæld hos Kommunekredit var det. Kommunen søger i et vist omfang at matche renterisikoen på den almindelige langfristede gæld med realkreditobligationer. Afkast og renter skal ses i lyset af, at der generelt er negative indlånsrenter. Nationalbankens indskudsbevisrente var eksempelvis i gennemsnit på -0,73 pct. i 2015. Såfremt det meget lave renteniveau fortsætter, forventes afkast og renter på kommunens aktiver og gæld også fremadrettet at være på et lavt niveau.

Lavere langfristet gæld

Københavns Kommune har et mål om at afdrage ca. 200 mio. kr. årligt på den langfristede gæld. I 2015 blev den langfristede gæld reduceret med 275 mio. kr. Siden 2010 har kommunen nedbragt sin langfristede gæld ganske betydeligt med 2.565 mio. kr.

Langfristet gæld

(Mio. kr.)	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kommunekredit	4.036	2.543	2.324	2.093	1.881	1.677
Langfristet gæld vedrørende ældreboliger	281	272	268	263	254	241
Realkredit	184	178	162	157	147	96
Selvejende institutioner med overenskomst	127	116	108	68	61	46
Anden langfristet gæld	19	16	15	14	13	21
Langfristet gæld i alt	4.647	3.126	2.877	2.594	2.357	2.082

Københavns Kommune er, med en langfristet gæld pr. indbygger på 3.511 kr. i 2015, blandt de kommuner, der har den laveste gæld. Indregnes den gæld som kommunens selskaber har jf. koncernbalancen, er den samlede gæld dog ganske betydelig. "Koncerngæld" pr. indbygger udgør således 69.768 kr. i 2015.

Fald i kommunens egenkapital

Københavns Kommune har i 2015 samlet realiseret et fald i egenkapitalen på 1.494 mio. kr. Faldet dækker over flere modsatrettede bevægelser jf. nedenstående tabel:

Langfristet gæld

Egenkapital primo 2015 (1.000 kr.)	19.629.232
+ Årets resultat i det udgiftsbaserede regnskab	2.434.292
Direkte posteringer på egenkapitalen med modpost på:	
Langfristede tilgodehavender	-6.235.152
Materielle anlægsaktiver	2.024.467
Hensatte forpligtigelser, herunder tjenestemandspensioner	224.399
Øvrige ændringer, netto	57.668
= Direkte postering på balance i alt	-3.928.618
Egenkapital ultimo 2015	18.134.906

Faldet i de langfristede tilgodehavender er primært et resultat af en nedjustering af værdien af kommunen ejerandele i Metroselskabet og i By & Havn, samt at Københavns Kommunes ejerandel i By & Havn i 2015 er steget fra 55 pct. til 95 pct. Selskabet har negativ egenkapital. Nedskrivningen af selskabernes værdi, foretaget på baggrund af selskabernes årsregnskab 2014, kan henføres til anlæggelsen af Cityringen og markedsværdireguleringen af selskabernes gæld som følge af det lave renteniveau. Hertil kommer, at der med regnskab 2015 er indført en ny opgørelsesmetode vedr. værdien af dele af kommunens tilbagekøbsrettigheder,

som medfører, at disse er indregnet som eventualrettigheder, hvormed de ikke længere er medregnet i balancen. Dette medfører ligeledes et betydeligt fald i de langfristede tilgodehavender.

Modsat er kravene for indregning af igangværende anlægsarbejder blevet præciseret, hvilket har medført en ekstraordinær stor tilgang af materielle anlægsaktiver. Endelig er kommunens hensatte forpligtigelser netto faldet, hovedsageligt på grund af udbetaling af tjenestemandspension til pensioner, som overstiger årets optjening af ny pensionsret.

Koncernregnskab

Københavns Kommune som koncern omfatter udover den almene kommunale virksomhed en række datterselskaber, hvor Københavns Kommunes ejerandel udgør 50 pct. eller derover af virksomheden. Københavns Kommune har i lighed med tidligere år valgt at opstille en frivillig koncernbalance, der afspejler hele koncernens aktiver og passiver, som supplement til kommunens egen balance, der alene indeholder ejerandelens værdi. Selskaberne, der er konsolideret, er: HOFOR koncernen (KK-ejerandel 100 pct. inkl. minoritetsinteresser), Udviklingselskabet By & Havn I/S (95 pct.) Centralkommunernes Transmissionselskab I/S (69 pct.), I/S Amager Ressourcecenter (63,8 pct.), Metro-selskabet I/S (50 pct.), Arena CPHX P/S (50 pct.), Amager Strandpark (95,6 pct.). Andre selskaber optræder som kapitalandele. I koncernbalancen for 2015 indgår By & Havn med en ejerandel på 95 pct. mod kun 55 pct. i 2014³. Der er korrigeret for væsentlige indbyrdes gældsforhold kommunen og selskaberne imellem, således at disse elimineres, herudover er der ikke foretaget elimineringer.

Koncernegenkapitalen afviger primært fra Københavns Kommunes egenkapital, fordi selskaberne er indregnet på baggrund af selskabernes foreløbige regnskab 2015 i koncernbalancen⁴, mens de i Københavns Kommunes balance er medtaget med endeligt regnskab 2014, jævnfør budget og regnskabssystemets kriterier.

Koncernbalancen viser, at Københavns Kommune har en balancesum på i alt 106,9 mia. kr., hvilket er en stigning på 6,4 mia. kr. i forhold til 2014.

På aktivsiden er der sket en stigning i materielle anlægsaktiver, primært som følge af kommunens og selskabernes store anlægsinvesteringer under igangværende arbejde.

Dertil kommer en stigning i omsætningsaktiver primært som følge af øget beholdning i værdipapirer og likvide beholdninger i kommunen, Metroselskabet og By & Havn. Ydermere ses et fald i finansielle anlægsaktiver primært som følge af ændret regnskabspraksis for kommunens indregning af tilbagekøbsrettigheder.

På passivsiden er et væsentligt punkt ved koncernbalancen, at kommunen direkte og indirekte, det vil sige gennem datterselskaberne, har en langfristet gæld på 53,6 mia. kr., hvoraf kommunen hæfter for 41,3 mia. kr. Gælden er optaget til finansiering af selskabernes anlægsaktiver, for eksempel metroen i København. Den langfristede gæld er fra 2014 til 2015 steget 4,7 mia. kr. Da kommunen som følge af selskabernes retsform og/eller som følge af eksplicit garantistillelse hæfter for gælden, vil Økonomiforvaltningen også fremover arbejde på risikostyringen af denne eksposering. By & Havns, HOFORs og Metroselskabets gæld udgør alene 86 pct. af den samlede gæld. Det skal hertil bemærkes, at gælden forventes at stige yderligere i takt med anlæggelsen af de nye metrolinjer, byggemodningen af Nordhavnen og skybrudssikringen af København.

³ Således er egenkapitalen ultimo 2014 reduceret med 1,3 mia. kr. sammenlignet med koncernbalancen i årsrapporten for 2014. Desuden er kommunens hæftelse for gælden ultimo 2014 øget med 6,5 mia. kr.

⁴ Undtagelsesvist indregnes Amager Ressourcecenter på baggrund af regnskab 2014 for både ultimo 2014 og ultimo 2015, da selskabets foreløbige balance for regnskab 2015 ikke er udarbejdet ved aflæggelsen af kommunens regnskab.

Koncernbalance

I.000 kr.	Ultimo 2014	Ultimo 2015
Grunde	7.401.912	7.403.021
Bygninger	20.246.919	20.224.835
Tekniske anlæg	27.861.094	27.932.239
Inventar	290.605	331.434
Aktiver under opførelse	11.370.292	15.175.113
Materielle anlægsaktiver	67.170.822	71.066.642
Immaterielle anlægsaktiver	1.746.762	1.848.977
Immaterielle anlægsaktiver	1.746.762	1.848.977
Aktier og andelsbeviser m.v.	631.309	1.318.653
Andre langfristede tilgodehavender	14.229.821	11.667.947
Udlæg vedr. jordforsyning og forsyningsvirksomheder	-38.683	-102.089
Finansielle anlægsaktiver	14.822.447	12.884.511
Anlægsaktiver i alt	83.740.030	85.800.131
Omsætningsaktiver: Varebeholdninger	181.093	275.099
Omsætningsaktiver: Fysiske anlæg til salg	133.750	126.580
Omsætningsaktiver: Tilgodehavender	4.394.947	5.085.135
Omsætningsaktiver: Værdipapirer (Pantebreve)	5.365.687	7.842.926
Likvide beholdninger	6.657.397	7.779.298
Omsætningsaktiver i alt	16.732.874	21.109.037
AKTIVER I ALT	100.472.905	106.909.168
Egenkapital i KK	14.863.258	15.543.217
Minoritetsinteressers ejerandel	4.794.200	5.231.130
Hensatte forpligtigelser	24.683.263	24.732.702
Langfristet gæld	48.967.189	53.643.177
Gæld vedr. finansielt leasede aktiver	387	5.281
Langfristede gældsforpligtelser	48.967.576	53.648.458
Nettogæld vedrørende fonds, legater, deposita	9.694	57.068
Kassekredit	0	9.592
Kortfristet gæld til staten	1.177.993	276.170
Skyldige feriepenge	225.524	226.886
Kortfristet gæld i øvrigt	5.751.396	7.183.945
Kortfristede gældsforpligtelser	7.154.914	7.696.593
Gæld i alt	56.132.184	61.402.118
PASSIVER I ALT	100.472.905	106.909.168

Regnskab

Tabel I – Udgiftsbaseret regnskab

	Regnskab 2014	Vedtaget budget 2015	Korrigeret budget 2015	Regnskab 2015	Vedtaget budget 2016
<i>(Regnskabsopgørelse, 1.000 kr.)</i>					
Skatter	27.583.511	27.930.245	27.899.301	28.001.308	29.396.283
Tilskud og udligning	8.641.219	8.714.001	8.857.934	8.825.892	8.708.083
NOTE 1 Indtægter	36.224.730	36.644.246	36.757.235	36.827.201	38.104.366
Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger	938.734	829.762	985.450	935.104	1.026.949
Transport og infrastruktur	371.832	392.919	401.236	382.615	421.501
Undervisning og kultur	4.519.329	4.684.891	4.708.561	4.709.331	4.837.176
Sundhedsområdet	2.733.107	2.738.628	2.748.456	2.770.428	2.831.498
Sociale opgaver og beskæftigelse	19.801.734	20.297.898	19.898.112	19.798.089	20.841.464
Fællesudgifter og administration m.v.	4.111.829	4.852.644	4.487.590	4.370.039	4.893.837
Driftsudgifter	32.476.564	33.796.742	33.229.405	32.965.606	34.852.426
= Driftsresultat før finansiering	3.748.166	2.847.504	3.527.830	3.861.595	3.251.940
Renteindtægter inkl. udbytte	259.054	204.679	257.304	251.967	125.265
Renteudgifter	-89.485	-101.860	-91.711	-68.921	-63.324
Realiseret kursgevinst/tab, netto	33.589	23.200	26.998	26.263	73.200
Finansielle poster, netto	203.157	126.019	192.591	209.309	135.141
= Resultat af ordinær driftsvirksomhed	3.951.323	2.973.523	3.720.421	4.070.904	3.387.081
Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger	523.588	1.037.319	714.219	587.496	926.369
Transport og infrastruktur	1.087.680	620.721	767.654	893.816	521.471
Undervisning og kultur	885.048	1.164.630	739.030	839.228	736.275
Sundhedsområdet	5.998	35.561	17.900	13.881	16.683
Sociale opgaver og beskæftigelse	577.993	533.969	355.948	256.603	500.976
Fællesudgifter og administration m.v.	277.745	264.799	450.554	289.388	585.322
Bruttoanlægsudgifter	3.358.053	3.657.000	3.045.306	2.880.413	3.287.095
Samlede anlægsindtægter	985.692	582.671	1.380.058	1.180.512	570.813
Anlægsudgifter	2.372.361	3.074.329	1.665.249	1.699.901	2.716.281
= Resultat af det skattefinansierede område	1.578.962	-100.806	2.055.172	2.371.003	670.800
Drift (indtægter – udgifter)	56.176	14.373	59.730	83.521	4.000
Anlæg (indtægter – udgifter)	-3.837	-16.449	-51.241	-20.233	-60.722
Forsyning	52.339	-2.076	8.489	63.289	-56.722
NOTE 2 = RESULTAT I ALT	1.631.301	-102.882	2.063.661	2.434.292	614.078

Alle tabeller i regnskabsdelen vises i løbende priser.

Tabel 2 – Balance

	(1.000 kr)	Ultimo 2014	Ultimo 2015
	Grunde	5.351.729	5.328.525
	Bygninger	9.720.887	9.208.939
	Tekniske anlæg	382.555	450.970
	Inventar	181.760	120.874
	Aktiver under opførelse	2.181.524	4.733.614
	Materielle anlægsaktiver	17.818.455	19.842.922
	Immaterielle anlægsaktiver	103.795	50.848
	Immaterielle anlægsaktiver	103.795	50.848
NOTE 3	Aktier og andelsbeviser m.v.	11.815.775	7.914.603
NOTE 4	Andre langfristede tilgodehavender	14.039.474	11.975.057
	Udlæg vedr. jordforsyning og forsyningsvirksomheder	-38.683	-102.089
NOTE 5	Finansielle anlægsaktiver	25.816.566	19.787.572
	Anlægsaktiver i alt	43.738.816	39.681.342
	Omsætningsaktiver: Varebeholdninger	25.417	38.495
	Omsætningsaktiver: Fysiske anlæg til salg	106.150	97.825
	Omsætningsaktiver: Tilgodehavender	459.407	1.310.194
	- herunder tilgodehavender hos staten	488.929	483.483
	- herunder kortfristede tilgodehavender i øvrigt	-29.522	826.711
	Omsætningsaktiver: Værdipapirer (Pantebreve)	32.309	29.804
NOTE 6	Likvide beholdninger	5.326.924	6.705.833
	Omsætningsaktiver i alt	5.950.207	8.182.151
	AKTIVER I ALT	49.689.023	47.863.493
NOTE 7	Egenkapital	19.629.231	18.134.906
NOTE 8	Hensatte forpligtigelser	24.136.875	23.912.476
NOTE 9	Langfristet gæld	2.356.755	2.076.566
	Gæld vedr. finansielt leasede aktiver	387	5.281
	Langfristede gældsforpligtelser	2.357.142	2.081.847
	Nettogæld vedrørende fonds, legater, deposita	9.694	57.068
	Kassekredit og byggelån	0	9.592
NOTE 10	Kortfristet gæld til staten	1.177.993	276.170
	Skyldige feriepenge	225.394	226.734
	Kortfristet gæld i øvrigt	2.152.693	3.164.701
	Kortfristede gældsforpligtelser	3.556.080	3.677.197
	Gæld i alt	5.922.917	5.816.111
	PASSIVER I ALT	49.689.023	47.863.493

Tabel 3 – Finansieringsoversigt

	(1.000 kr.)	2014	2015
NOTE 6	Likvide beholdninger primo året	7.173.101	5.326.924
	Årets resultat	1.631.301	2.434.292
	Lånoptagelse (klimalån)	-	4.000
	Afdrag på gæld	-229.476	-234.265
	Nettoafdrag på lån	-229.476	-230.265
	Tilgodehavender hos staten	48.479	5.310
	Kortfristede tilgodehavender i øvrigt	466.632	-775.909
	Langfristede tilgodehavender	-2.840.842	-267.059
	Kortfristet gæld til pengeinstitutter (byggekredit)	-1.004.171	9.592
	Kortfristet gæld til staten	28.845	-901.823
	Kortfristet gæld i øvrigt	21.794	1.195.409
	Værdireguleringer af likvide aktiver	37.871	-138.003
	Andre reglueringer	-6.610	47.366
	Øvrige finansforskydninger i alt*	-3.248.002	-825.118
	Likvide beholdninger ultimo året	5.326.924	6.705.833

* Øvrige finansforskydninger dækker over bevægelser i løbet af 2015

Noter

Note 1 – Indtægter fra skatter, tilskud og udligning

(1.000 kr.)	2014	2015
Kommunal indkomstskat	22.241.807	22.280.675
Selskabsskat	849.042	973.071
Anden skat på visse indkomster	154.182	155.174
Grundskyld	3.156.589	3.373.849
Anden skat på fast ejendom	1.181.892	1.218.540
Skatter i alt	27.583.511	28.001.308
Udligning og generelle tilskud	6.683.064	6.555.108
Udligning og tilskud vedr. udlændinge	367.476	369.288
Kommunalt bidrag til regionerne	-71.760	-74.208
Særlige tilskud	1.722.105	2.025.098
Tilbagebetaling af refusion af købsmoms	-59.665	-49.394
Tilskud og udligning	8.641.219	8.825.892
Skatter, tilskud og udligning i alt	36.224.730	36.827.201

Note 2 – Forsyningsvirksomhed

Området er omfattet af ”hvile i sig selv”-princippet, hvilket indebærer, at området over en årrække ikke må oppebære hverken overskud eller underskud.

Note 3 – Aktier og andelsbeviser

(1.000 kr.)	2014	2015
HOFOR Forsyning Holding P/S	9.221.858	9.496.829
Metroselskabet I/S	2.472.109	6.356
Centralkommunernes Transmissionsselskab I/S	648.030	675.409
I/S Amager Ressourcecenter	665.977	458.172
Arena CPHX P/S	322.245	308.767
I/S Vestforbrænding	154.755	152.720
Udviklingselskabet By & Havn I/S	-1.695.275	-3.201.630
Andre selskaber (under 10 mio. kr. hver)	26.078	17.982
I alt	11.815.775	7.914.603

Note 4 – Andre langfristede tilgodehavender

(1.000 kr.)	2014	2015
Tilbagekøbsrettigheder	5.065.245	2.867.675
Deponeringer*	5.646.777	5.463.567
Landsbyggefonden**	-	-
Tilgodehavende vedr. Nordhavnsvej	466.667	784.518
Tilgodehavende vedr. Metrobyggen***	1.800.000	1.751.700
Øvrige langfristede tilgodehavender	1.060.784	1.107.598
I alt	14.039.474	11.975.057

* Københavns Kommune har i 2008 besluttet årligt at indskyde egenkapital i Københavns Energi (nu: HOFOR) svarende til selskabets udgifter til renten og fra 2012 også garantiprovision på et lån, selskabet har optaget i Kommunekredit, og hvis provenu er anvendt til at afdrage kommunens tilgodehavende i selskabet. Kommunen har deponeret de modtagne obligationer, svarende til et beløb på 4.775 mio. kr.

** Den nominelle værdi af indskud i Landsbyggefonden m.v. beløber sig til 1.589.702.801 kr.

*** Beløbet indgår fra 2015 som kapitalindskud vedr. anlæggelsen af Metro Cityringen.

Faldet i ”Andre langfristede tilgodehavender” skyldes primært, at værdien af tilbagekøbsrettigheder på er blevet nedskrevet med 2,2 mia. kr. som følge af at værdien af A-klausuler (deklarationer om tilbagekøbsret, som er betinget af

ejendommens anvendelse) ikke længere indregnes i balancen vedr. tilbagekøbsrettigheder, da værdiansættelsen er behæftet med stor usikkerhed. Fra og med regnskab 2015 opgøres værdien af A-klausulerne i stedet som eventualrettigheder.

Note 5 – Tilskudsdeklarationer

Københavns Kommune har ud over de bogførte tilgodehavender på balancen retten til at modtage gevinsten ved salg af 27 ejendomme med tilskudsdeklarationer, der indeholder 2.785 lejligheder. De 22 ejendomme er ejet af andelsboligforeninger, mens de øvrige 5 er private udlejningsejendom-

me. Det er ikke muligt at opgøre værdien heraf, men der er siden 2009 blevet indbetalt ca. 15,0 mio. kr. (inkluderet ydelser på lån og annullerede tilsagn), der dog alene må anvendes til boligsociale formål.

Note 6 – Likviditet

(1.000 kr.)	2014	2015
Kontante beholdninger	2.869	3.038
Indskud i pengeinstitutter m.v.	-606.506	-2.211.451
Investerings- og placeringsforeninger	4.226.565	6.258.746
Realkreditobligationer	1.703.997	2.655.500
Likvide aktiver i alt	5.326.924	6.705.833

Note 7 – Egenkapital

Egenkapital primo 2015 (1.000 kr.)	19.629.232
+ Årets resultat i det udgiftsbaserede regnskab	2.434.292
Direkte posteringer på balancen med modpost på:	
Likvide aktiver	-138.003
Tilgodehavender hos staten	-136
Kortfristede tilgodehavende i øvrigt	80.324
Langfristede tilgodehavender	-6.235.152
Udlæg vedr. forsyningsvirksomhed mv.	-63.406
Kortfristet gæld i øvrigt	182.061
Langfristet gæld	45.031
Materielle anlægsaktiver	2.024.467
Immaterielle anlægsaktiver	-52.947
Varebeholdninger	13.078
Fysiske anlæg til salg	-8.326
Hensatte forpligtigelser, herunder tjenestemandspensioner	224.399
Korrektion af fejlopsætning af konto	-7
= Direkte postering på balance i alt	-3.928.618
Egenkapital ultimo 2015	18.134.906

Note 8 – Hensatte forpligtigelser

Kommunens hensatte forpligtigelser på 23.902 mio. kr. udgøres af:

- Hensættelser til tjenestemandspensioner på 22.897 mio. kr.
- Hensættelser til arbejdsskader på 989 mio. kr.
- Øvrige hensættelser på 15 mio. kr.

Note 9 – Langfristet gæld

(1.000 kr.)	2014	2015
Kommunekredit	1.881.457	1.676.754
Langfristet gæld vedrørende ældreboliger	253.722	241.227
Realkredit	147.464	96.248
Selvejende institutioner med overenskomst	61.306	46.228
Anden langfristet gæld	13.193	21.389
Langfristet gæld i alt	2.357.142	2.081.847

Note 10 – Eventualforpligtelse vedrørende manglende afregning til staten

Københavns Kommune har i forbindelse med en række byfornyelsesprojekter erhvervet en række ejendomme. Nogle af disse ejendomme er løbende blevet frasolgt i perioden 1999-2015. Kommunen skal i forbindelse med salget af ejendommene dele avancen med staten, da staten er medfinansierende på området. Der er endnu ikke foretaget en afregning

med staten for de solgte ejendomme. Forpligtelsen overfor staten optages som en eventualforpligtelse i regnskabet, da posten endnu ikke kan opgøres med tilstrækkelig pålidelighed.

Note 11 – Københavns Kommunes regnskabspraksis

Københavns Kommune aflægger regnskab i henhold til gældende lovgivning og inden for retningslinjerne fastlagt i Budget- og regnskabssystem for kommuner. Regnskabet aflægges som et totalregnskab, der omfatter alle indtægter og udgifter samt forskydninger i de finansielle balanceposter. I regnskabet indgår endvidere udgifter, indtægter, aktiver og gæld vedrørende de selvejende institutioner, som kommunen har driftsoverenskomst med og som dermed økonomisk er en del af den kommunale virksomhed.

Ændring i anvendt regnskabspraksis

Fra regnskab 2015 anvendes art 0 ikke længere i Københavns Kommune. Regnskabet indeholder derfor ikke længere de frivillige elementer, som kan henføres til det omkostningsbaserede regnskab. Derudover foretages der ikke længere værdiregulering af kortfristede, forældelsestruede tilgodehavender.

God bogføringsskik

Kommunens bogføring foretages i overensstemmelse med god bogføringsskik, reglerne i Budget- og regnskabssystem for kommuner samt øvrige relevante forskrifter.

Drifts- og anlægsregnskabet – Indregning af indtægter og udgifter

Generelt anvender Københavns Kommune transaktions-tidspunktet som grundlag for registrering af indtægter og udgifter. I regnskabsopgørelsen indregnes indtægter så vidt muligt i indtjeningsåret. Ligeledes indregnes alle udgifter, der vedrører året, hvis udgifterne er faktureret eller på anden vis kan måles pålideligt inden udløbet af supplementsperioden.

Præsentation af balancen

Balancen viser kommunens aktiver og passiver henholdsvis ultimo regnskabsåret og ultimo året før. Balancen er udarbejdet i overensstemmelse med de formkrav, der er anført i Budget- og regnskabssystem for kommuner.

Materielle anlægsaktiver

Københavns Kommune indregner som udgangspunkt kun aktiver, som indgår i den kommunale serviceproduktion og har en kostpris på over 100.000 kr.

Ikke-operative aktiver aktiveres ikke, dette gælder f.eks.:

- Parker, strande m.v.
- Veje og anden infrastruktur.
- Kunstværker, historiske samlinger m.v.

Derimod aktiveres parkeringspladser og tekniske installationer i tilknytning hertil, som f. eks. parkeringsautomater o.l.

Afskrivningsgrundlag m.v.

Afskrivningsgrundlaget er kostpris, eventuelt med fradrag af forventet scrapværdi efter afsluttet brugstid, såfremt denne er væsentlig. Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen samt omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til at blive taget i brug. Negative scrapværdier – hvilket f.eks. er udgifter til bortskaffelse/reetablering – skal kun registreres i anlægsmodulet som en note.

Med hensyn til kostpris er der nedenstående tilføjelse:

- Grunde og bygninger anskaffet før den 1. januar 1999 værdiansættes til seneste offentlige vurdering før januar 2004. Disse afskrives over den fulde afskrivningsperiode fra 1. januar 2004.

Der foretages ikke afskrivning på følgende aktiver:

- Aktiver under udførelse
- Grunde
- Grunde og bygninger bestemt til videresalg.

Disse skal fremgå af en særskilt regnskabspost under omsætningsaktiver, når der både foreligger en politisk beslutning om, at de pågældende grunde og bygninger skal sælges, og disse ikke længere indgår i den kommunale serviceproduktion.

Forbedring og vedligeholdelse

Forbedringsudgifter sidestilles med anskaffelser, mens vedligeholdelsesudgifter anses som driftsudgifter. Forbedringsudgifter i form af renoveringer, tilbygninger og udvidelser registreres sammen med det oprindelige aktiv eller opføres særskilt i anlægsmodulet.

Afskrivninger

Der foretages lineære afskrivninger baseret på Social- og Indenrigsministeriets vurdering af aktivernes forventede maksimale restlevetid:

- Administrationsbygninger, beboelsesejendomme m.m. 50 år.
- Øvrige bygninger (skoler, daginstitutioner m.m.) 30 år.
- Tekniske anlæg i øvrigt 20-50 år.
- Maskiner, specialudstyr, transportmidler, P-anlæg og P-pladser 15 år.
- Inventar, herunder computere, IT- og Av-udstyr 3-10 år.
- Investeringer til indretning i lejede lokaler samt installationer i disse skal afskrives over lejeaftalens varighedsperiode, dog max. 10 år.
- Immaterielle aktiver maksimalt 10 år. Levetid fastsættes efter konkret vurdering af det enkelte aktiv.

I øvrigt anvendes de af Social- og Indenrigsministeriet og KL udmeldte vejledende levetider for specifikke aktiver.

Op- og nedskrivninger

Opskrivninger foretages som udgangspunkt ikke. Derimod foretages der nedskrivninger, når der indtræffer en objektiv konstaterbar hændelse, der resulterer i en varig forringelse i kvalitet, kapacitet eller fremtidig økonomisk nytte af aktivet.

Finansielt leasede aktiver

Leasing af aktiver af finansielle årsager, hvor hovedstolen udgør mindst 100.000 kr., optages både som et anlægsaktiv og som en finansiell forpligtelse. Indregning og måling sker efter de af Social- og Indenrigsministeriet udmeldte retningslinjer, herunder beregning af nutidsværdi for anlægget og kapitaliseret restforpligtelse.

Finansielle anlægsaktiver – Værdipapirer og kapitalandele

Børsnoterede obligationer, investeringsbeviser og aktier måles til dagsværdi (kursværdi) på balancedagen. Ikke-børsnoterede kapitalandele/værdipapirer måles til andel af indre værdi i henhold til senest godkendte årsrapport for pågældende selskab tillagt Københavns Kommunes indskud i eller udlodning fra selskabets egenkapital. Værdiregulering af værdipapirer sker via egenkapitalen. Realiserede tab og gevinster opgøres som forskellen mellem salgssum og bogført værdi pr. seneste 1. januar og registreres via resultatopgørelsen.

Omsætningsaktiver

Varebeholdninger

Der sker registrering af varebeholdninger, når værdien overstiger 1 mio. kr. Herudover indregnes varebeholdninger, hvis der årligt sker væsentlige forskydninger i lagerstørrelsen, og lagerets værdi overstiger 100.000 kr. Varebeholdninger måles til kostpris efter FIFO-princippet.

Grunde og bygninger til videresalg

Grunde og bygninger til videresalg indregnes til kostpris fratrukket akkumulerede afskrivninger eller nettorealiseringsværdi, såfremt denne varigt ligger væsentligt under kostprisen fratrukket akkumulerede afskrivninger.

Tilgodehavender

Tilgodehavender opgøres som udgangspunkt til kostpris, dvs. til nominal værdi og værdireguleres ikke i det udgiftsbaserede regnskab. Der foretages afskrivninger, når der er konstaterbare tab, dvs. beløbet er uerholdeligt.

Værdien af Københavns Kommunes langfristede tilgodehavende vedrørende tilbagekøbsrettigheder er opgjort ud fra summen af de aktuelle frikøbsbeløb for hver enkelt ejendom på balancedagen. Frikøbsbeløbet beregnes ved tilbageiskonterning med en realrente på 3 pct. p.a. af kommunens forventede provenu ved tilbagekøbet – opgjort som forskellen mellem den seneste offentlige ejendomsvurdering fratrukket det tinglyste tilbagekøbsbeløb. Dog gælder det for tilbagekøbsrettigheder vedrørende almene boligselskaber, at disse optages som eventualrettighed.

Værdipapirer

Omfatter pantebreve som indregnes til dagsværdi (kurs) på balancedagen.

Egenkapital

I egenkapitalen er også indeholdt selvejende institutioner, som kommunen har indgået driftsoverenskomst med.

Hensatte forpligtelser

Forpligtelser indregnes i balancen, når kommunen på balancedagen har en retslig eller faktisk forpligtelse som resultat af en tidligere begivenhed, og det er sandsynligt, at afviklingen heraf vil medføre et træk på kommunens økonomiske ressourcer, og der kan foretages en pålidelig beløbsmæssig måling af forpligtelsen.

Tjenestemandspensionsforpligtelser

Kommunens nettoforpligtelser til tjenestemandspensioner og lign. er opgjort i henhold til Social- og Indenrigsministeriets regelsæt i Budget- og regnskabssystem for kommuner. Kravet heri er, at der minimum hvert 5. år foretages en aktuarberegning. Der blev senest foretaget en beregning i

2012. I den mellemliggende periode foretages der korrektioner af forpligtelserne som følge af optjening af ret til pension (20,3 pct. af årets pensionsberettigede løn) og udbetaling af pension.

Pensionsforpligtigelsen for lærere i den lukkede gruppe optages ikke i kommunens regnskab, i det omfang staten har pligt til at refundere kommunens udgifter til pension.

Fratrædelsesbeløb ved åremålsansættelser

Optages til nominal værdi i overensstemmelse med indgåede aftaler.

Langfristede gældsforpligtigelser

Langfristet gæld er optaget med restgælden på balancetidspunktet.

Kortfristet gæld

Kortfristet gæld optages med restværdien på balancetidspunktet. Feriepengeforpligtigelsen indgår ikke i kommunens regnskabsaflæggelse.

Noter til driftsregnskab og balance

Der udarbejdes noter til henholdsvis driftsregnskab og balance i det omfang, der er krav om noteoplysning.

KØBENHAVNS KOMMUNE

Rådhuset
1599 København V
Telefon 3366 1418
www.kk.dk